

**PRED
ZAČETKOM
ŠAULE
str. 3**

**PORABSKI
MALČKI,
MAMICE IN
VZGOJITELJICE
V RADENCIH
str. 7**

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 7. septembra 1995 • Leto V, št. 18

VOJNE IN OTROCI

EINSTEINOVA ZGODBICA

Na vaše vprašanje bojno, kako bo s tretjo svetovno vojno, povem: kako bo s tretjo, ne vem, na znanje pa dajem; četrta bo spet s fičafajem.

(Janez Menart)

V 60-ih letih sva s prijateljem - za časa osnovnošolskih počitnic - s fičafaji napadla eno od oficirskih stanovanj (častniki seveda niso bili doma, ampak le žene in otroci). Midva sva herojsko izjavila, da bova pač obračunala s tem "komunističnim" leglom. Dejanski razlog pa je bil ta, da sta v omenjenem zelenem (konec koncev so bili graničarji) stanovanju bila doma dva naša sošolca, ki sta bila v drugi "četi" kot midva. Povrhu sta bila Madžara in otroka "komunističnih" staršev. Oficirjeva žena je klela kot Turek, zapirala zelene polkne, midva pa sva kar oblegala z izbranimi kamni in železnimi krogli, fanta pa bežala na vrat na nos...

Zdaj, ko je človek že v letih, bi lahko vse to pripovedoval tudi z določenim ponosom (z nostalgijo pa se ve itak), če ne bi bila neka malenkost kot moteč element. Med tem najinim jurišem sva zadela "sovražnika", vodjo rivalne čete, sicer pa najinega sošolca - tik pod očesom. Kakšen milimeter ali dva pod očesno kroglo. Torej le toliko je manjkalo, da bi najinemu sošolcu izteklo oko...

Od takrat naprej se točno zavedam, kakšne posledice lahko ima vojna. Nikoli več nisem napadal "sovražnikov" s fičafajem. V tem pogledu sem bil bolj napreden (ali pa ravno bolj konservativen?) kot nekateri današnji otroci? Na Madžarskem se je v zadnjem času zelo razpasla navada, da mularija iz dobro zaščitene zasede - a la bosanski Srbi? - s kamni obmetava vlake. Pred kratkim je umrl nek otrok, ki se je peljal z vlakom, 17-letna deklica pa je več tednov ležala v nezavesti. In če mislite, da so se potuhnjenci po tem tragičnem dogodku ustrašili in umaknili, se krepko motite. Tovrstni otroški teror se je še bolj razbohotil.

Pri vsej stvari me najbolj vznemirja moment, da tudi naši otroci - a la najnovejša

balkanska vojna? - napadajo nedolžne ljudi. Ne nasprotnike, ne tekmece ali sovražnike, ampak nedolžne ljudi. (Le spomnimo se zadnjega masakra, ki so ga povzročili srbski junaki iz svojih zased in razmrcvarili več kot 30 nedolžnih ljudi ter ranili več kot 80 v Sarajevu! Umirajo v glavnem civilisti, ne generali in vojaki.)

Človeku se para srce, ko vidi na televizijskem ekranu otroke, ko umirajo, in tiste malčke, ki bodo vse svoje življenje invalidi.

Otroci z berglami. Zaradi tega, ker so jim odrasli odstrelili noge. Sramota človeške podvrste, ki se imenuje: odrasli.

In če smo zgoraj nekoliko ošvrknili neodgovorne otroke, ki napadajo vlake, naj takoj dodamo, da smo za njihova dejanja

odgovorni v prvi vrsti mi, odrasli. Kaj pa sploh vidijo pri nas? In kar je najslabše: ni dovolj, da po krivičnem umirajo zaradi vojn, ampak jih odrasli celo vključujejo v vojne.

Prejšnji direktor Otroške fundacije OZN v ženevi Samir Basta je mnenja, da se po svetu več kot 50 tisoč otrok aktivno udeležuje vojaških aktivnosti. Drugi ocenjujejo, da jih je najmanj 200 tisoč! Zlasti v razvijajočih se afriških, azijskih in srednjeameriških državah (Liberija, Burma, Mozambik, Šri Lanka, Guatemala, Mehika itd). Kljub temu da to preporučuje ženevska konvencija, ki jo je podpisalo 176 držav. V Mozambiku je npr. organizacija Renamo prisilila celo 8 let stare otroke, da so streljali svoje starše ali jim prerezali

vratove. Poveljniki pri Renamu so pred boji včasih ukazali, da so otroci morali piti človeško kri, češ da bodo od tega postali neustrašivi. Kot sredstva uvajanja v vojno radi uporabljajo tudi lepe obleke, alkohol, mamila. Zasvojenim otrokom počasi postane vseč orodje kot simbol oblasti. Oblasti željnost, ki je tako zelo značilna tudi za odrasle.

Tudi v Liberiji poskušajo v rehabilitacijskih centrih zdraviti mladoletne "veterane". Nek 13-letni pacient je priznal, da je z bajonetom razparal trebuh noseče ženske. Drugi zdravljenji pripovedujejo, da so zapornikom zavezali roke na hrbte in jih nagnali v močvirja ali zastrupljena umetna jezera. Spet drugi je bruhnil v jok, ko je pripovedoval, kako je bilo s tistim zapornikom, ki so ga ravnokar hoteli pustiti na prostost. Ker je pač poveljnik zgubil ključ od lisic, je otroka vojak prisilil, naj zaporniku odseka roki nad zapestjem. "V sanjah stalno slišim rjovenje tega človeka..."

Tako bi ob začetku šolskega leta opozoril vse dijake in bivše dijake na obe Einsteinovi zgodbici. Tole od Janeza Menarta (balkanske, čečenske, ruandske in vse ostale morije po svetu) in tisto o pravem Einsteinu. Poskusimo živeti ustvarjalno. Za dosego tega pa je potrebo učenje, četudi je le-to včasih bolj dolgočasno kot vojne.

Francek Mukič

GOSPODARSKO SODELOVANJE MED ŠTIRIMI DRŽAVAMI

SLOVENSKO GOSPODARSTVO SE BO PRIHODNJI MESEEC PREDSTAVILO V BUDIMPEŠTI

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni je že nekaj let tudi mesto in priložnost za pogovore o gospodarskem sodelovanju Slovenije s sosednjimi državami. Minula leta so organizirali dvostranske pogovore med slovenskimi in madžarskimi podjetji, letošnje poslovno srečanje pa so razširili in povabili tudi Avstrijo in Hrvaško. Poudarek na pogovoru, ki je potekal v Radencih, pa je bil vseeno na gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in Madžarsko.

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije magister Jožko Cuk je v svoji

uvodni razpravi ocenil gospodarsko sodelovanje Slovenije s sosednjimi državami in za blagovno menjavo z Madžarsko dejal, da je od leta 1991 v nenehnem vzponu kljub nekaterim oviram. Tako je Slovenija lani na Madžarsko izvozila za 98 milijonov ameriških dolarjev blaga in iz Madžarske uvozila za 191 milijonov dolarjev. To pomeni, da je Madžarska mnogo uspešnejša pri prodaji v Slovenijo kakor slovenska podjetja in podjetniki, ki sodelujejo z madžarskimi partnerji. Tudi podatki za letošnjih pet orizoma sedem mesecev kažejo na

rast blagovne menjave med državama.

Velik primanjklaj ima Slovenija tudi v gospodarski menjavi z Avstrijo, in sicer kar dvakrat več uvozi kakor izvozi na to tržišče. Toda Avstrija sodeluje pri okoli 670 projektih skupnih vlaganj v vrednosti 2,4 milijarde dolarjev. Blagovna menjava med Slovenijo in Hrvaško pa se je v zadnjih štirih letih zmanjšala za sedemkrat, zato gospodarstvu pričakujejo sklenitev osnovnega gospodarskega sporazuma.

Pogovori, kakršen je bil v Radencih (zbrali so se predstavniki šestinštridesetih madžarskih in ravno

toliko slovenskih podjetij in petih podjetij iz Hrvaške) imajo za temeljni namen, kako povečati gospodarsko sodelovanje.

Tu je madžarska stran predvsem opozorila na neurejeno infrastrukturo (cesta, železnica, mejni prehodi), slovenske stran pa na 8 odstotno carino oziroma davek, ki ga je Madžarska uvedla zaradi velikega primanjklaja v plačilni bilanci, pa tudi na težave pri pridobivanju delovnih dovoljenj in še na nekatere probleme. Obe državi pa ugodno ocenjujejo lani podpisani sporazum o prosti trgovini, ki bo (po podpisu s Poljsko

pripeljal Slovenijo v trgovinsko organizacijo CEFTA. Ravno tako je zelo pomembno regionalno gospodarsko sodelovanje in sodelovanje med malimi podjetji, ki so nastala v novejšem obdobju. Pri regionalnih povezavah bodo poizkušali pridobiti čim več denarja iz različnih mednarodnih institucij, med katerimi je pomembnejši program PHARE.

Pomembne so tudi predstavitve in promocije, zato se Slovenija pripravlja na svojo najcelovitejšo predstavitev oktobra letos Budimpešti.

eR

ZVESTOBA RODU IN JEZIKU JE VEDNO ŽIVELA

Rad prebiram časopis Porabje. Se posebej z veseljem berem zapise Irenne Barberjeve o življenju zavednih slovenskih družin, o preprostih ljudeh, ki so vztrajali in ohranjali slovenstvo v svetu ob Rabi, in preživeli čase, ko jim ni bilo ravno lahko ohraniti zvestobo rodu svojih prednikov. Zgodi se, da se ob branju Ireninih zapisov tudi sam spomnim kakega dogodka ali ljudi, s katerimi sem se srečeval na številnih svojih poteh po Porabju. Tako se spominjam tudi mojega prvega povojnega obiska v Porabju.

Bilo je vroče poletje 1965. leta, ko sem iz Szombathelya prišel v Porabje. Resda, za tiste čase z obveznim spremstvom, toda prišel sem. Moji gostitelji (in spremljevalci) so me v Monoštru najprej peljali v urad tedanjega okraja (járás), kjer nas je pričakal Karel Gašpar, tedaj okrajni podpredsednik. O njem sem sicer že pred tem slišal nekaj mnenj, vendar sem ga takrat prvič srečal. Bil sem prijetno presenečen, ko se mi je predstavil in me pozdravil v domači porabski slovenščini. Vsaj malo že poznavajoč tedanje razmere na Madžarskem in tudi v Porabju sem bil v zadregi, kako vzpostaviti spoštljiv odnos do podpredsednika okrajne oblasti in obenem nevsiljivo ponuditi več kot zgolj uradno vljudnost. Toda

Karči je kar sam odvrnil tako razmišljanja s prijazno besedo, v kateri je kazal resnično veselje ob srečanju. Nekako tako je dejal - da bo po dolgem času spet lahko popeljal gosta iz Slovenije med slovenske ljudi v Porabju. Led je bil prebit in začelo se je najino dolgoletno sodelovanje in prijateljstvo.

Tega dogodka sem se spomnil ob branju Ireninega zapisa "Nega takšne preteklosti, iz štere bi se nej lejko učili", v časopisu Porabje 4. maja letos, v katerem predstavlja Margito Gašparjevo, ženo pokojnega Karla Gašparja.

Tistega dne pred tridesetimi leti mi je uspelo vsaj bežno поблиže spoznati porabski utrip, od Monoštra skozi Slovensko ves in Dolnji Senik do Gornjega Senika. Da je bilo popotovanje prijetno, je največ pripomogel Karel Gašpar. In po naključju se je končalo še s srečanjem z Margito Gašparjevo.

Večerilo se je že, ko smo odrinili iz Monoštra proti Slovenski vesi. Ustavili smo se pri družini Wachter. Prijazno so nas sprejeli in na mene je naredil izjemen vtis oče Wachter s svojim pripovedovanjem. Se sedaj ga vidim v spominu: v rahlo zatikajočem se narečju govori, ko išče primere besede in mi razlaga, kako dolgo je vodil "fúvós zenekar" - ali tudi "rezes bando" - tako je kar z dve-

ma izrazoma poimenoval godbo na pihala, da bi lažje razumel. To je bilo v najinem pogovoru tudi vse, kar je povedal v madžarsčini. V družini so imeli vnuka. Bil je morda kako leto starejši od mojega sina. Nekaj je bolehal, a je hitro zlezal iz postelje in vlekkel na ušesa pogovor odraslih. Bilo mi je žal, da nisem imel seboj kaj več, kot čokoladico za darilo. A spomnim se bistrega fanta, ki je na moja vprašanja pogumno odgovarjal in povedal, da tudi za silo piše v narečnem slovenskem jeziku. Kar lep čas sta si potem dopisovala z mojim sinom Bonutom, dokler ni odraščanje opravilo svoje.

Karči bači me je ob tej priložnosti seznanil še z nekom, prav tako z obiskom na domu: "To je pa Csabai bači, zborovodja našega pevskega zbora" - in še pojasnil, da Csabai sicer ni slovenskega rodu, vendar vodi naš pevski zbor, v katerem pojejo slovenske pesmi. Tudi Csabai bači ostaja zapisan v spominih na moje porabske prijatelje.

Že v temi smo se pripeljali v središče Gornjega Senika. Karči mi je govoril o šoli, o kulturnih dogajanjih na Seniku in o svoji veliki zbirateljski vni, iz katere je pozneje nastal zarodek slovenske etnografske zbirke v porabskem muzeju v Monoštru. Končno smo se ustavili v gornjeseniški gos-

tilni. Bil je že kar pozen večer. Spominjam se, kako je nekaj možakarjev rado-vedno motrilo skupino prišlekov iz dveh državnih avtomobilov, ko smo vstopili v gostilno. Nekam zadržano so nas pozdravljali v madžarsčini, kakor da bi se zbalji mojega pozdrava v slovenskem jeziku. Ko pa smo posedli za mizo in so zaznali, da se s Karčijem pogovarjava po domače, so radovedno stikali glave in vprašujoče zrlji predvsem v mene, dokler se ni opogumil eden starejših. Prišel je do naše družine in v zadregi vprašal (ali povedal): "Vij ste pa s slavskega kraja, nej...?" Opogumil sem se tudi sam, vstal izza mize, prijel očanca pod roko in se odpravil k njegovim. Vprašanjem ni bilo ne konca ne kraja. Porazgovorili so se o vsem mogočem, v domači govorici in gostilničar je vneto prinašal "fröccs-e" in "špicare". Nekdo je odšel iz gostilne in se kmalu vrnil še z dvema, za njima pa se je v gostilno natreslo še nekaj starejših domačinov. Zvečine vsi so želeli zvediti, kakor je kaj v bližnjih vaseh na naši strani, nekateri pa so naštevati tudi imena svojih sorodnikov in znancev, s katerimi se že dolgo niso srečali. Da, bil je res prijeten večer. Le gostilničar je postajal nemiren, ko se je bližala "záróra". Toda med gostitelji iz Szombathelya je bil tudi predstavnik javnega reda

(rendőrség), z uglednim oficirskim činom, ki je avtoritativno odločil: "Nocoj bo gostilna odprta, dokler bomo tukaj z našim gostom."

Tako se je tudi zgodilo. Domačini so se počasi razšli, naša družina pa je gostilno zapustila v zgodnjih jutranjih urah - ob 2. uri po polnoči. Mene pa so dotlej naučili kar dobro kartati "ulti".

Pa še nekaj se je zgodilo vmes. V stari gornjeseniški gostilni so tistega dne končali gospodinjstvo (ali kuharski) tečaj, ki ga je vodila - ali vsaj organizirala - Margita Gašparjeva. Kot se to pač spodobi ob takem dogodku, se je tečaj končal s praktičnim preskusom znanja. Od tort do vseh vrst peciva, kar so napekle gospodinjje, vse se je znašlo tudi na naših mizah. Jaz pa sem takrat spoznal tudi Margito Gašparjevo.

Nesteto je bilo poznejših srečanj z družino Karčija in Margite. Uradnih, delovnih, prijateljskih. Tudi pozneje, ko Karel ni bil več podpredsednik okraja v Monoštru. S prijateljem in sodelavcem Jožetom Ternarjem, ki še sedaj dela kot urednik v Pomurski založbi v M. Soboti, sva opravila tudi veliko skupnih poti v Porabje za slovensko čtivo. Pri začetnem utiranju teh poti nama je vedno pomagal Karel Gašpar - Karči bači.

Jože Vild

PRED ZAČETKOM ŠAULE

Ne mislim, da geste pri nas takši človek, steri bi nej znau, kakša gospodarska kriza je na Madžarskom. Če ovak nej, te tau spozna na svojom življenji, vidi, ka je včara leko kũpo za nistarne pejnaze, gnes že ne more. Ranč tak je pri samoupravaj, vrtcaj pa šaulaj. Državni proračun (állami költségvetés) vsakšo

najti. Pa smo eške nej gučali o popravlanji zidine. Samo najbolje silno delo smo mogli oprajti. Za kurjavo pa za električno, leko povejmo, minimalne pejnaze mamu. Starišje pomagajo. Drva sekajo, kauli šaule cejlo leto red držijo. Bijo je takši stariš, steri je eden traktor drv poslo šauli.

videti, da je tau narodnostna šaule, gde včimo dva matemiva jezika, gde je naprej spisano 4 lidi. Zvũn toga nistarne učne predmete včimo dvojezično. Letošnji proračun smo realno planirali. Plače smo tak planirali, ka smo računali na pedagoško kolektivno, na nijgivo toleranco. Tak daleč smo prišli, da ne moremo nej z ednim filerom honorirati nadure (túlóra) pa dobro delo. Ne moremo vsakšomi dati tisto plačo tũ nej, ka po zakoni njemi odi. ("F" kategorija) Pa itak. Klase združiti nikak neškemo. Tau bi bilau učencem na kvar. Velki kvar je tau tũ, da z D. Senika več kak 20 mlajšov odi v Varaš. Tau pa moremo razmeti, tũj so največkrat objektivni zroki pauleg.

Šaulsko vodstvo vse včini, da bi tau, ka nam falijo pejnaze, nej šlau na kvar včeni. Pišemo lejt do lejt vnaugo natečajov. Slovenska zveza nam je do tečajamau dosta pomagala. Zdaj pa mamu vũpanje v Narodnostni samoupravaj tũ. Tau je zatok tũ potrebno povedati, da v

leto menja pejnaz dá zatok, ka ne računa z inflacijo. V vrtcaj, v šaulaj proračun za deco dá edno kvoto. Gde je malo dece - kak v porabski vasnicaj - te pejnaz ne doja da za včenje, za šolsko delo. Samouprave morajo vcuji dati - nej malo - pejnaz, da leko delajo naprej vrtci pa šaule. žau, tũ se eške tau tũ ne računa, če so te šaule narodnostne, stera majo svojo specialno nalogo. Naj bi svedočila svoje misli, sam ravnateljice spitalava od začetka šaulskoga leta.

Magdalena Bartakovič, ravnateljica števavnoske šaule.

"Letos 37 mlajšov imamo not spisano v šaulo. Lani smo meli 41. Mlajše de 7 školnikov včilo, lani nas je bilau 8. Šaulo vodim sama, zdaj de se eške vrtcaj tũ k meni držo. Nejmam nej tajnice pa namestnika tũ nej.

Nauvo šaulsko leto tak začnemo, da samo pri plači mamu 900 gezero forintov minusa. Prisiljeni smo združiti nisterne razrede. Ka školnicke zvũn reda morajo delati (túlóra), smo že od lani dužni ostanili, pa letos znauvič kedensko 7 vør ne moremo plačati. Kolektiva je med takšimi pogoji (feltételek) vsakši den bola nepotrpljiva, vse žmetnejše je kompromise

Moram povedati tau tũ, ka iz trej vasnic - odkec v šaulo odijo k nam - 9 mlajšov odi v Varaš v šaulo. Če bi oni ostali, bi nam ostalo več pejnaz. Pa itak. Na tejn smo, naj šaule oстане tũj doma, zatok ka se samo tũj

v tauj okolici leko včijo svoj materni jezik. Tau bi mogla država bola poštvati. Sreča, ka geste Slovenska zveza, stera nam je dosta pomagala. Pišem vnaugo natečajov (pályázatok), odkec vũpam, ka dobimo pejnaze. Daleč naprej nikak ne moremo planirati med takšimi pogoji."

Erika Glanz, ravnateljica šaule na G. Seniki

"V 1995/96 šaulskom leti de v našo šaulo 64 učencov ojdlo. Tau deco de 12 učitelov včilo. Tau se dosta vidi, dapa moremo

našo šauli za narodnostni pouk poseba dobimo od rosaga 1 milijon forintov. Istina, ka nas košta té pouk 2 milijona forintov. Razliko morajo samouprave finansirati.

Morem pa povedati, da so naše samouprave - gorjenja pa dolenjasiška - nej proti šaule. Dosta morejo dati za šaulo zvũn tistoga, ka država nam kak kvoto dá. Tau znamenuje, ka od drugi nalog morejo vkraj vzeti té pejnaze. Pa sam eške te nej gučala od toga, ka tau velko zidino

INDA SVEJTA

VRTEC - "NA VARTNICI"

September je mesec, ko se začena pouk v vzgojno - izobraževalnih ustanovah: v vrtcih, v osnovnih, srednjih in višjih šolah. Najmanj govora je ponavadi o vrtcih - o ustanovah za

z darvenkov vø na njivo nesli. Na vartnici smo malo dejte nut v darvenko djali, darzenco gorpotegnili, pa tam spalo nut. Sledik na rokaj, pa zibalo s seuv, pa tam

varstvo in vzgojo predšolskih otrok. Danes obiskuje vrtcaj - vsaj eno leto - vsak otrok tudi v Porabju. Po začetnih poskusih v 1950 - 60-ih letih so v posebni zgradbi odprli prvi vrtcaj - PRED DVAJSETIMI LETI (1975) na Gornjem Seniku.

Ko še ni bilo vrtca, so predšolske otroke imeli vedno poleg sebe starši pri delu ali večji otroci na paši.

"Da je dejte eške malo bilau, te smo ga

smo dojdjali.

Mlajši so dosta špile nej meli. Båbe pa krugle smo naredli doma s cote. Trn dosta so se mlajši nej mogli špilati. Gda je dejte tri lejta staro bilau, te že moglo z eni vekšim kravo pasiti. Po lancii so pasli, par nijvaj na vartnicaj. Ce smo kaj drugim dojspasli, té smo fejest biti bili. Tak je prva tau mlašeče življenje bilau."

Marija Kozar

trbej gor držati, kũriti pa električno nũcati. Dosta so nam pri tejm na pomauč starišje tũ.

Vsenavkũp tak cenim nauvo šaulsko leto, ka tau leto eške nikak bau, liki tau dugo tak ne more titi. Zgibimo dobre pedagoge, dobre strokovnjake, nemo

mogoči dugo etak, v takši pogojaj delati. Gnešnja gospodarska kriza pa ne obečava nika dobroga nej držinam, nej šaulam. Zatok bi sila bila, da bi vønajšli drugi sistem za finansiranje šaul."

I. Barber

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsako drugo soboto ob 9.40 na 2. programu madžarske televizije

Naslednja

oddaja bo 9. septembra 1995

OD SLOVENIJE...

V Gornji Radgoni Že 33. kmetijsko-živilski sejem

Na letošnjem 33. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni - odprl ga je slovenski predsednik Milan Kučan - je sodelovalo 1300 razstavjalcev iz 30, predvsem evropskih držav. Sejem je bil letos usmerjen h krepitvi dobrososedskih odnosov in prijateljstva na stičišču štirih evropskih držav.

807 programov

Agencija Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo je do 30. avgusta odobrila 807 programov lastniškega preoblikovanja podjetij, 286 podjetij pa je dobilo že tudi drugo soglasje k izvedbi privatizacijskega programa.

Ameriška kongresnika v Sloveniji

Na kratkem neuradnem obisku v Sloveniji sta se mudila ameriška kongresnika, strokovnjaka za obrambno področje, Robert Doman in Greg Laughlin. Sestala sta se s predstavnikmi državnega zbora in slovenskega obrambnega ministrstva.

Zmagoslavna vrnitev

V Slovenijo se je pred dnevi vrnil ultramaratonec Dušan Mravljec. Na brniškem letališču ga je pričakala množica ljudi, da bi pozdravila tekača, ki je zmagal v Združenih državah Amerike, v teku od pacifiške do atlantske obale, imenovanem Transamerica 95, na katerem so tekači v 64 dneh pretekli 4760 kilometrov.

Biraukinja pred biroviyo? Dr. Marija Faraž iz Budapešta je vse krvava gorpozvala policijo, ka so go prej trgé banditi presmeknili. Pravla je, ka je djenau nej vidala, što so bili tisti garmarge. Leko ka prej stoj od tisti, štere de una mejla na 4 tardjalašaj. Gvušno je stoj med njimi čemeran na njo, ka je una šké osaudit. Zdjaj smo pa te zvóдали, ka go je z naužcom bodnom njen pravi brat, pa ka je biraukinja djenau znala, što je būu. Samo je prej brati nej stejla lagvo. Zdjaj pa se leko zgodí, ka de sama tó mogla pred biroviyo, pa leko, ka več

POGAČE PA V RIT NOGAČE

nede smejla biti biraukinja. - *Naslednje oháre tó obejsijo?*

Policija išče policaja. Vogrska policija je nej tak dugo iskala enoga svojoga policajca (János Szabó, 25), šteri je prej dostokrat kosmati, vlasé má takšé duge, ka ma segajo do sredji hrbta, vozajek je má večkrat v konjski rep zvezane, na rokam má vselelé tetoviranje, v šinjeki rad nosi srebrni lanc, nad pasnico ledemi remenčki, v pravoy vúji ma balanckata dva aringlina, v levoj vúji pa tri... - *Vredi podje, nej?*

Vdardjeni ali strel-djani? Pri vesi Kemenspálfa si je eden mladi moški nauvo špilo vózmislo. Vzóu je púksko na luft, je úšo v lejs blúzi poštuje, pa tam na tiste autone strejlo, šteri so mimo pelali. - *V glavej več lufta, kak v púksí?*

Ajaj, Allah, Ajaj! En muslimanski pop v Malmedni na Švedskom pravi, ka njemi rosag more

plačati zatogavolo, ka si je un v svoji službi pa nikoj djau - kolena. Če prej zavolo betega, šteroga so si med svojim delom spravili banjaske pa martinasko pa drugi, plačújejo tém, te njema tó odi. Un prej vsak den petkrat more na kolene spadniti, gda se prauti Mekki obrne. Padarge so pravli, ka nika nema bole lagve kolene, kak drugi starejši lidgé, šteri ne kaplejo neprestanoma nakle. Imam (muslimanski pop) zdaj tauzi švedski rosag. - *Ima(m) pamet!*

Mrtvecke pa kolene. Na Filipinaj so si tauvange tau vózbrodili, ka mrtvecem vókradnejjo pogačice z njine kolene. Tau pa zato, ka prej Vudu lústvo tau núca za anesteziologijo (érezstelenités). Gda tauvange spravijo svoje pogačice, te dejo pred tisto izo, šteri štero vóorau-pati. Tam tazažégo kolenine pogačice, ovi v izi od dima pa srada tao-

madlejo, úni pa hajdi po kinče. - *Če bi naše kújarce znale takšé pogačice pečiti!*

Natečaj (pályázat). V ednaj vogrskaj novinaj so pisali, ka prej se Madžari v Sloveniji leko glasijo za eno kratšo šaulo po viskaj šaulaj. V taujoj postgradualnoj šaulo de se leko včili sociologijo. Tau jim omogauči vogrsko ministrstvo, ka bi prej malo pomurski Madžari leko več vogrski gučali. Ja pa prej v taujoj šauli do se sociologijo včili - v engliški rejči. - *Tau je meni kinčezarsko!*

Prauti aidsi. Nad Riminimono v Italiji so nej tak dugo naredili najveško reklamo na svejti prauti strašni moderni kúgi, prauti aidsi. Nad Jadranskim maurdjom so gorpistili en velki -velki kotonj, šteri je 30 mejarov visek būu. - *Dje, šteri zlaudik na svejti pa má takši velki ko(tonj)?!*

Fr. M.

NOE PA VINO

V leti smo na G. Siniki na Meleknom urejki odli, fejst je urauče bilau. En moški je doj po brgej úšo, v turbi je pére emo. Ka jim je ostalo po žetui. Búu je fejst rdeči v obrazi. Gvušno od uročine pa od žetve, depa leko, ka zatoga volo tó, ka je te, gda je tavó po Meleknom urejki úšo, več pérov emo v turbi, kak tanútri. Najprva me je pito, zaka mam na glavi bejlo šapko. Pravo se ma, ka zato, ka je urauče. Nej, nej, zaka prej zdaj bejlo šapko nosim, če sam prva prej rdečo (=komunistično) noso. Pravo sam ma, ka prva lejta sam ge nej rdeče, pa ovaške šapke tó nej noso, ka gda je človek mladi, te misli, ka so aube norije. Gda sam ga pito, ka zaka telko dosta pera nazaj ne sé, zaka je nej bole tistim dau, šteri so žetvo delali, je malo čemerasto pravo, ka mi delavci tó moremo kaj piti, nej samo takši langaške, kak ste vi. Zmejs pa je pozabo na komunistične pa druge šapke, pa mi je pravo: Vejš, kak je Noe gaurze sadúu? Če nej, te povejm, ka boš pá leko kaj nutri v novine píso. Baug plati.

Gda je Noe po velkoy pouaudeni na brejji posa-

do gorice, so ma nikanej stele rasti. Zato je dozajklau eno birko, pa je z njeno krudjavu polejo. Te je en cajt nika raslo, depa za en malo so gorice pa začinle veniti. Te je dojubu enoga tigríša. Njegovu kru je goricam pa pomagala. Liki nej tak dugo, ka bi gaurzde dozorelo. Natau je dozajmasaró eno suinjo, pa z njeno krudjavu pofriško gorice. S tem je gaurzde lepo dozorelo.

Gda prej malo spigémo (tau sam pozabo pitati popautnika, če samo iz una ali iz péra tó), te se prej tak ponašamo, kak birke, gda malo več, te smo krepki pa divdji, kak tigríške, gda pa ne vejmo mére, ka nam že prej kvapi, te smo pa takši, kak suinje.

Tau sam zato pozabo vóopittati človeka, šteri mi je tau prpovejst pripovejdo, ka če Noe nej éške kakšo štrto stvarino tó bujo, pa njeno kru po goricaj tapolejo. Takšo, od štere se pidjanec naslednje do nagoga dojrzméče, pa naji spi, ka ga vidijo njegui mlajši, kak je tau naredo Noe, gda se malo bole naloko, kak bi trbólo.

Fr. M.

POZVANJE

Dneva 16. septembra toga leta, tou je v soboto, vas tmok lepou pozovemo v prvo goričko vejs BREZOVCI, šteri so od Sobote vkraj samo 7 kilometarjav po glavnoj poštuje prauti Gradi. Zdjaj van pa ščemo povedati, zakoj.

Túj de se toga dnejava dosta lejpora zgoudilo, tak ka toga nete nigdar pozabili. Do zdaj je ničše nej pokazo tistoga, ka pontúja Goričko pa Porabje, tou pa je: iz Porabja monošterske ženske, štere ešče popevlejo stare slovenske narodne pesmi, gornjeseniška folklorá s plesi tej krajov, lončar z Verice Karel Dončec de pokazo, kak se z ilovice da dosta lejpora napraviti, falijo pa nede tudi Laci Korpič s svojim ansambom in pevškami, mijslimo pa, ka de toga s Porabja ešče več.

Naši vrli Goričanci do vó pokazali, kak ansambel Gorički klantóš lepou popevle stare goričke pesmi, petrovška folklorá pa, kak se tou plejše. Tudi mi na Goričkon mamó dobrogá lončara Ferija Zelka iz Pečarovec, šteri túj neka vala, znate pa dobro, ka je naše Goričko znano po Borovih gostúvanjaj, štero de túj malo pokazano. Falili pa tudi nedo naši gorički vinogradniki s svojimi dobrimi vijnji pa s svojim pevškim zborom. Pouleg toga do pa túj igrali dobri muzikanti z Goričkoga, ka te túj leko zaplejsali. Nikak pa nedo falili tudi dobri kújari iz Porabja pa Goričkoga, šteri do nan skújali najbolje gústočno gesti, ka ga sploj poznamo.

Tou vse vkúper van ščemo pokazati zatou, ka do si tisti, ka toga ne poznajo, vidli, ka se vse da napraviti pa pokazati prinás, tak ka nemo samo vi vó odili, liki ka do drugíj prišli k nan.

Tou vse de se godijlo od 10. vóre naprej pri ednoj lejpoj goučúji in lovskon doumi v že priěj povejdanoj vejsi BREZOVCI.

Kak smo že v naslovi povedali vas na tou mesto pozoveta organizatorá:

Zveza Slovencev na Madžarskem in Turistična agencija PIKO

LEJPI SPOMINI IZ ANDOVEC

... DO
MADŽARŠKE

Več graničarjev na jugu

Poveljsko madžarskega graničarstva je s petimi četami okrepilo Graničarsko direkcijo v Pečuju. Slednja deluje na 70 km dolgi progi, ki meji tudi na Vzhodno Slavonijo, ki jo želijo Hrvati priključiti nazaj k Hrvaški. Tudi graničarji iz Monoštra so začasno premeščeni na jug.

Munkácsyeva trilogija doma

Tudi delo Kristus pred Pilatom je ponovno na Madžarskem. Tretji del veličastne trilogije enega največjih madžarskih slikarjev Mihályja Munkácsyja je predal Muzeju Déri v Debrecenu predsednik republike Árpád Göncz. Ogromna slika je pripotovala iz Kanade. Predlani pa je prispejala slika Golgota, in sicer iz New Yorka. Edino umetnina Ecce Homo je bila doma.

Manj avtomobilov

Povpraševanje po novih avtomobilih se je letos - v primerjavi z enakim obdobjem lani - zmanjšalo za 30 odstotkov. Vse skupaj so jih do zdaj prodali 36.000. Za eno tretjino manj Oplovih vozil je bilo kupljenih, upad pri bolj poceni suzukijih je bil 15 odstoten.

Ločitve hitreje

Od zdaj naprej lahko pride do razveze že kar na prvi razpravi. Zlasti če zakonski par, ki se ločuje, nima skupnega mladoletnega otroka. Ta ukrep je odpravil tim. poravnalni proces, katerega uspešnost je bila le 1,6 odstotna. Istočasno pa so ti procesi izredno obremenjevali sodišča.

I. Barber

nas dosta Slovencev geste, ki so tu tak prišli kak mi."

Gde sta se pa vuva spoznala?

"Obadva sva ojdla v židano fabriko. Dapa nej sva se tam spoznala, liki v Stevanovci. 1964. leta so v Stevanovci zidali pionirski tabor. Tisto je tak bilau, ka steri so dali zidati, so samo za material meli nika pejnaz. Ovak so pa ljudje z prostovoljnim delom mogli tau zidati. Vsakša fabrika, svakša

tam v Andovci zozido nauvi ram, gazdijo smo meli. Múva z možaum pa - kak tistoga reda vsakši - sva že v Varaš ojdla v fabriko. Iz Andovec je tau nej léko delo bilau. Malo deco sva mela, v fabriki je tu nej léko bilau. Kak dosti lidi v našoj vesi pa v sausaadni vesnicaj, mi smo se tu trli v Varaš. Tiste lejte je prevaungo mladine odislo ali v bloke ali so pa zidali v Varaši ali poleg Varaši. Mi smo tu tak zgrúntali."

Starišje ka so prajli na tau? Nej so vas nazaj držali?

"Kak sam že prajla, doma smo meli nauvi ram, starišje bi radi bili, če bi ostali. Ali moj oča je itak tak pravo, če de nam ležejše, aj demo, žau on je 1980. leta mrau, mati je pa po tistim eške 14 lejt živela pa doma gazdijo pelala. Tavó smo ojdli ji pomagat."

Gnes tuj v Varaš od centra 10 minut živeta. Mate svoj ram, mate ogradec, držite živino. Mislim, gnes itak redno delate najbole zatok, ka so vas tau vaši starišje tak navčili. Dobro vidim ge tau?

Zoli: "Gda smo prišli es pa smo dobili parcelo za zidanje, tuj so eške kaulagrvat vse njive bile. 1972. leta pa naprej smo mi tu njive meli tuj, samo ka na gnes so tau že vse not zozidali. Tu že eden nauvi tau varaš geste. Dapa živino rejsan držimo. Nika v gradci prpauvamo, nika pa vcuj kúpimo. Etak je itak bola vrejdnó, liki bi vse kúpo. Drugo je pa tau, ka smo v Varaša pa nej. Mamo mir pa velki prostor, nej kak v kakšnom bloki. Kaulag

firma je mogla poslati delavce na tau zidanje. Mi mladi smo pa z veseljom šli delat. Tam sva se spoznala z možaum. Med najine najlepše spomine se drži tisto zidanje, tisti dnevi pa večeri," pravi Ana.

Od tistogamau je že prteklo dosta pa dosta lejt. Mata držino, zadobila sta vnuke tu. Kak gledam, nika vam ne fali.

Zoltán: "Mava čerko, Eržiko, štera že ma dva deteta. Naš sin pa ma edno malo dekle. (H)či že v svojoj iži žive, sin zdaj dokonča nauvi ram, nede dugo, ka oni tu odidejo od nas. Vsi smo pa tu blúzi eden drugoga. Leko eden drugoga pomagamo, eden do drugoga pride mo. Moja žena, Ana je že v penziji, ge pa delam v Varaši v fabriki Opel ranč tak kak sin. Vsi mamó delo, leko vúpamo ka preživemo tau velko gospodarsko krizo. Pošteno škemo delati tačas, ka mamó delo."

Vsakšo leto mamó slovenski bal. Tak vidim, da vaša držina nigdar vó ne ostane iz té veselice. Zakoj vi radi pridete na slovenski bal?

Dugo lejt že drži, ka so Andovci v Porabji najmenkša ves. Če pa stoj ške znati, gde so Andovci, je najde pri slovensko-madžarski granici. Na toj strani so pauleg Stevanovci, prejk meje pa Bú dinci. Od Andovec se leko pelaš v Farkašovce tu. Kak je pa v Andovcaj bilau, povejmo, pred 30-35 lejtami, tau znajo samo tisti, steri eške gnes tam živejo, ali pa tisti, steri so odisli iz Andovec. Nistarni maledč, dapa največ ji je, Baugi vala, tuj blúzi, Varaša, v Traušja pa tak tadala. Na gnes se je ta ves navekša spraznila. Vnaugo ramov so porúšili, vertje so odisli, so si zozidali nauve domove indrik. Nisterni so svoje stare domove odali tujcom, zatok pa gnes v Andovci dosta obnovleni ramov leko vidíš. Zakoj so naši lúdje pred 20-30 lejtami "pobegnili" z vesi, tau bi leko na dugo razlagala. Najbole zatok, ka je tistoga reda sploj sigomó bila zaprejta granica, lúdje so z zemle več nej mogli živeti. Sploj pa mladina je nej stejla ostati več tam. V Varaša se je tista lejta razvila industrija, dosti je prišlo v fabriki, iz Andovec pa v Varaš ojdli je posebno žmetno bilau. Etak so se pa mladi vzeli - nistarni s starišami vred - pa so odisli v Varaš. Tam so si zidali nauve iže, pa gnes tam živejo. Kak mislijo na svoje Andovec, ka njim gnes znamenúje njigva domovina (domaćija) od toga sam spitavala edno držino, stera se je znosila v Varaš. Oni so Ana pa Zoltán Nemet pa njigva držina v Traušji.

Ana Nemet (Dožejnar-ska) v Traušji žive že od 1972. leta. Ne gnes tam živé njena čerka Eržika pa njeni sin Zoltán tu s svojo držinov. Anini mauž je rodjeni Madžar iz Krade-novec.

Ana! Vidim, da ste se tu blúzi Varaša sploj lepau not skvar-teljrali, lejpo izó mate pa vse, ka vam je potrejbno. Zakoj sta si tistoga reda tak zgrúntala z možaum, da tam njata Andovec pa ta šla v Varaš?

"Nej je léko bilau. Moj oča je pred tistim nej dugo

TO JE AMERIKA

VISOČANSTVO MISSISSIPPI

Iz Chicaga sva jo mahnila čez državo Illinois, ki jo od sosednjega Missourija ločuje veličastna reka Mississippi. Na poti do Saint Louisa se je zvrstilo mnogo vsega zanimivega, vendar ne preveč pretresljivega, da bi se splašalo "krasti" prostor na papirju. Poleg St. Louisa pa je bilo še posebej privlačno v Memphisu.

njenem zahodnem bregu leži mesto, v katerem so postavili tekoimenovana "vrata na zahod". Skoznje ne gleda samo okoli 453 tisoč prebivalcev St. Louisa, med katerimi jih je skoraj polovica temne polti, temveč omenjena vrata privabljajo na obrežje Mississippija mnoge obiskovalce z vsega sveta. V mestu sicer živi kar

izliva v Mehiški zaliv, je tudi St. Louis po letu 1700 privabil Francoze, ki so pustili svoj značaj vse do danes na vseh področjih oziroma v načinu življenja in dela ljudi. Čeprav so po letu 1800 v mesto prišli tudi Nemci, so imena ulic, mestnih četrti in druga imena, npr. trgovin in tako dalje, še vedno francoska. Sicer pa se

192 metrov visok Gateway Arch, tako imenovana "vrata na Zahod" iz nerjavečega jekla spominja na leto 1803, ali bolje rečeno na "prebijanje" na ameriški Zahod. Dvigala prepeljejo mnoge ljudi na vrh spomenika, od koder se St. Louis z okolico odlično vidi.

Bloomington, Lincoln in Springfield, ki je tudi glavno mesto Illinois, so bili hitro za nama, pred nama pa nepozabni pogled na "gospo reko" Mississippi. Na

petina Nemcev, no, vsaj toliko jih je bilo še leta 1900, vendar nastanek mesta pripada Francozom. Tako kot na primer New Orleans v Louisiani, kjer se Mississippi

ljudje v St. Louisu, tako kot povsod ob Mississippiju, ne ukvarjajo samo z glasbo, temveč so razvili tudi raznovrstno industrijo. Še največ je je vezano na kmetijsko pridelavo, tako da so v mestu mnoge pekarnice, varilnice piva, pa tudi tovarne čevljev, tekstilne in pohištvene tovarne. Več zanimivosti je vrednih ogleda, pa najsi gre za mestno hišo, katedrale, parke, živalski vrt in podobno, omeniti pa želim vodnjak, ki simbolizira stičišče med vzhodom in zahodom.

"Iz St. Louisa pa najprej ob "veličastni" reki do Memphisa v zvezni državi Tennessee," si rečeš in se preprosto tja tudi odpelješ. že od daleč izgleda mesto privla-

Take limuzine pa te za približno 30 dolarjev na uro popeljejo po Memphisu. No ja, ta je v znamenito ulico Beale pripeljala njenega lastnika, da bi preživel prijeten večer ob glasbi.

NAŠE PESMI (107)

DRAGI MOJ SAUSAD

Dragi moj sausad,
posaudi mi kolau,
posaudi mi kolau,
posaudi mi kolau.

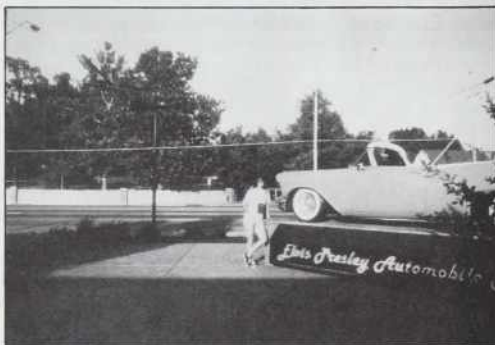
Baba pidjana,
ne more domau,
ne more domau,
ne more domau.

Po pauti mi zgine,
pa tau de grdau,
pa tau de grdau,
pa tau de grdau.

(Sakalovci)
- mkm-

čno. Morebiti zato, ker se je treba zapeljati do njega čez most oziroma čez Mississippi. Reka je ravno upadala, saj je bilo videti, da je ravno nekaj dni prej poplavila okolico, ki je prestopanju rečnih bregov tudi namenjena. Razen zaprtih restavracij in igralnic na vodi, torej na reki, ravno tako kot že prej v St. Louisu, ni izgledalo nič narobe. Ozračje je ob

jo slišiš povsod vzdolž Mississippija, zveni v Memphisu najlepše. Vsaj meni se je tako zdelo in vsakič, ko se spomnim nanjo, jo tudi zaslišim. Glasbene skupine na ulicah, zelenicah, skratka povsod, kjer so ljudje. In teh je poleg 646 tisoč prebivalcev Memphisa še kdo ve koliko. In vsi poplesavajo v ritmu, ki ga v mestu ustvarjajo zvoki

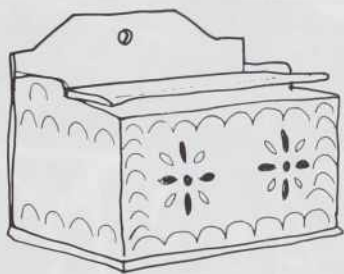
Je pa tudi tale limuzina povezana z glasbo, in sicer z nam vsem dobro znano glasbo. Gotovo se spomnite Elvisa Presleya. Graceland v predmestju Memphisa obiskuje na tisoče in tisoče ljudi, ki so pripravljeni drago plačati ogled Presleyevega bogastva in seveda njegovega in groba njegove matere.

reki zelo vlažno, tudi precej toplo je bilo, vendar ne vroče. Sploh pa ne prevroče proti večeru, ko "čudežna" reka pogoltne zahajajoče sonce in se na ulice preseli vse življenje mesta. Blues in jazz - glasba, ki

več kot prijetne glasbe. Tako prijetne, da o borzi bombaža, pa o galerijah, znamenitih hišah, cerkvah, parkih in drugem sploh ni treba posebej pisati.

Lidija Kosi

KAJ JE TAU?

Kak se zove

na Gorenjon Siniki.....
na Dolenjon Siniki.....
V Ritkarovci.....
na Verici.....
v Števanovci.....
v Andovci.....
v Sakalauvci.....
Kak so nūcali.....

Rešitev iz številke
16/1995

maček - požarno orodje, s katerim so trgali goreci del slamnate strehe

tűzkapacs - tűzoltó szer-
szám, amellyel az égő szal-
mácsomókat tépték ki a
zsúptetőből

Tak se zove: na Gorenjon Siniki, na Dolenjon Siniki; fajáki, v Slovenskoj vesi, v Sakalauvci; atjau, fajáki, na Verici, v Števanovci, v Andovci; atjau.

Tak so nūcali: s fajáki-
nom so vōtrgali šaupe iz
slamnate strehe, gda odjen
būu. Z mokro meklo na
ščapi pa so gasili ogenj.

PORABSKI MALČKI, MAMICE IN VZGOJITELJICE V RADENCIH

V sodelovanju z Zvezo Slovencev in Košičevim skladom sta zavod RS za šolstvo in šport, sektor za predšolsko vzgojo preko OE Murska Sobota in Urada za narodnosti RS omogočila, da so malčki z mamicami in vzgojiteljicami lahko prebivali teden dni v vrtcu Radenci. Glavni organizatorji oziroma izvrševalci akcije so bili: svetovalka za predšolsko vzgojo Jana Kolarič, rav-

razrede šole. Moramo priznati, da naši malčki zelo malo znajo slovensko, zato bi bila koristna taka akcija za vse porabske vzgojiteljice.

Na Gornjem Seniku je 14 otrok, 2 vzgojiteljici (ena Slovenka) in varuhinja, v Slovenski vesi je 20 otrok, 2 vzgojiteljici (ena Sloveňka) in 2 varuhinji, v Števanovcih je 12 otrok, 2 vzgojiteljici (ena Slovenka) in varuhinja.

Slovenske vesi. Škoda, da ostale vzgojiteljice niso čutile potrebe, da bi sodelovale. Toliko torej za uvod.

Organizatorji so poskrbeli za zanimiv, koristen in zahteven program: skupne dejavnosti z otroki in vzgojiteljicami (rajalne, športne igre, igranje lutk, petje, poslušanje besedil, učenje besedil, ogled Zdravilišča in parka Radenci, obisk dvojezičnega vrtca Dobjerovnik, obisk vrtca Ljutomer, izlet na Kapelo in obisk vrtca, kopanje v bazenu, učenje plavanja, igre s pravili, rajanje ob ognju itd.) Ko sem bila na obisku, sem se malo pogovarjala z gospo ravnateljico radenskega vrtca in z mamicami - najmanjši malčki so spali, večji pa tako uživali ob igri, da bi jih bilo škoda motiti.

Kako je sprejela naša skupina vašo bogato ponudbo, sem vprašala ravnateljico.

"No, v začetku bi povedala, da sem prijetno presenečena nad celotno skupino. Malo sem se bala, kako se bomo pogovarjali in sploh, kako bomo organizirali celotni teden. Prijetno presenečena pa zato, ker so tako sproščeni, tako domači, da bi jih res želeli imeti še vsaj en teden in bi komaj v štirinajstih dneh lahko doživeli to, kar smo načrtovali."

Ali se potrudijo in govoriijo v slovensčini?

"Z mamicami imamo gotovo več stikov, tako da je pogovor z mamicami res tekoč, slovenski. Malo se sicer pozna narečje, ampak tudi to je prav. Za otroke pa moram reči, da je za njih toliko novega, samo okolje, igrače, da so vedno v gibanju, sicer pa so z otroki oziroma z vzgojiteljico te zaposlitve, ki smo jih planirali, izpeljali. So se aktivno vključili in tudi govorili

Kako so pa doživeli to spremembo vaših otroci oziroma vzgojiteljice?

"Priprave so potekale že dober mesec. Zato so vzgojiteljice že takrat pristopile k tej akciji. Moram reči, da so bile najprej seveda presenečene, da je naš vrtec izbran za tako aktivnost. So pa tudi toliko dejavne, delavne, pripravljene pomagati, tako da ni bilo nobenega odpora."

nateljica vrtca v Radencih Boža Babošek, ravnateljica dvojezičnega vrtca v Lendavi Blanka Gerič, pomočnica ravnateljice dvojezičnega vrtca v Lendavi Katica Kovač, ravnateljica vrtca v Ljutomeru Marija Pušenjak, svetovalka za zamajsko šolstvo Valerija Perger, gospod Geza Bačić, svetovalec za narodnosti ter vzgojiteljice teh vrtcev.

Pri organizaciji je pomenilo veliko prednost, da so mamicice lahko peljale s sabo tudi otroke, ki obiskujejo nižje

Udeleženci programa: Marija Cato (varuhinja v vrtcu na Dolnjem Seniku) s hčerkicama Melindo in Katarino, Ana Nemet s sinovoma Vilmošem in Viktorjem z Gornjega Senika, Iluška Nagy (vzgojiteljica) s hčerko Renato, Ester Domiter (vzgojiteljica, Madžarka) s Kingo, Ildiko Pustai s sinom Adamom in hčerko Evo, Margita Merkli s sinom Robertom in s hčerkama Estero in Kristino, Margita Šulič s hčerkama Eriko in Edito, Eva Domiter s hčerkico Fanni iz

po slovensko. Med sabo se pa pogovarjajo po svoje, madžarsko. Mor-da otroci zato ne govori-
rijo toliko slovensko, ker je toliko novega in toliko zanimivega, da morajo najprej vse te spremembe pri sebi doživeti. Zato je gotovo en teden bivanja v drugem kraju premalo. Je tudi dosti sprememb osebjia in otrok rabi, da se prilagodi okolju, navadi na druge osebe. Potem šele lahko sprejema neke druge vsebine, mogoče njemu tudi toliko ne znane."

Zakaj so izbrali vaš vrtec za to akcijo?

"Svetovalka gospa Jana Kolarič je povedala, da ravno zaradi tega turističnega kraja, okolja, ki je mogoče drugim toliko znano ali pa ni. Prostor je velik, igrišče je veliko in tudi precej zanimivosti je za ogled."

Kdo vam pomaga finančno?

"Ministrstvo oziroma Urad za Slovence krije te stroške."

(Dalje prihodnjič)
Klara Fodor

Po dolgih letih je bila spet poroka v slovenskem jeziku (tako civilna kot cerkvena) na Gornjem Seniku

Poročila sta se domačina Štefan Bajzek in Berta Embersi. Mladoporočencema želimo srečno skupno življenjsko pot.

Tau je nej pravica

V tretjem klasi si med võrov dva učenca v zadnji stolici prpovejdata. Školnik tau napamet vzema, je võprzove pa njima etak pravi: "Deca, gda ge včim, te nikšoga guča nega. Razmejta? Zdaj pa štraf dobita. Vsakši more svojo ime staukrat dojspisati."

Eden mali pa etak pravi: "Gospaud školnik, tau je nej pravica."

"Zakoj?" pita školnik. "Zatok," pravi mali, "ka se moj padaš imenuje Čuk Peter, ge pa Gunjarskido-linarski Tivadar."

Kelko je 20 pa 8?

Šaula se je začnila, školnik na prvoy võri malo spitava male mlajše, če se eške kaj spominajo na lanjsko leto. Maloga Lacija pita: "Laci! Kelko je 20 pa 8?" Laci pa: "Tau je 37."

Školnik pa: "No, no, gde si se pa tau ti včijo?"

NIKA ZA SMEJ

Laci pa: "Od svojga očō." Školnik: "Pa ka je tvoj očō?"

Laci: "Kõlnar v Varaša v Tromejniki."

Sreča

Etognauk je iz zavarovalnice (biztosítótól) gor posisko eden možak našo Angelo. Kaže njej eden papir, pa etak pravi: "Draga gospa, če te papir podpišate, pa nistarne forinte meni võplačete, te povejmo, če bi vaš mauž mrau, bi včasín dobili par milijonk. Tau je, gospa, eške baukše, kak kakši loto špilati."

Naša Angela pa zdaj etak: "Baug plati, gospaud. Nemo ge tau podpišavala. Pri lotoni sam tũ nej meja eške sreče."

Že se tak dugo vidi

Etognauk se Šanji pa Lujzek srečata v Varaši. Šanji etak pravi Lujzeki: "Na, Baugi vala, ka si te vidim. Čũjo sam, ka si se oženo. Gda si pa tau včiniu?"

Lujzek pa: "Tomí je že, mislim, 10 lejť."

Šanji pa: "Ne guči takše norije. Lani sva se srečala, pa si te eške nej oženjeni biu."

Lujzek pa: "Rejsan? Meni se že tak dugo vidi (zdi)..."

Tisti pravi

Etognauk si Lujza pa Kalman doma etak gučita: "že bi se leko naša (h)či gnauk oženila, ti ne misliš tak?"

Kalman: "Eške ma dosta cajta. Vej gda pride tisti pravi, te de se ženila."

Lujza pa: "Samo takšo ne guči. Ge sam tistoga reda tũ nej čakala tistoga pravoga."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Deak Ferenc ut 17., p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk: SOLIDARNOST Arhitekta Novaka 4 69000 Murska Sobota Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13.točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).

Priznanje "Za Monošter" so ob 20. avgustu prejeli štiri občani, med njimi tudi Slovenec Karoly Kováč, ki kot odlični mizar že vrsto let predaja skrvnosti svojega poklica mladim rodovom v monoštrski poklicni šoli